

meketaje prihitita na mesto, vsaka svoj baš namuljeni grižljaj še kazaje iz.ust. Tu pa brž radovedno pogledavata neznanega gospoda ter mu še celó trdi čeli nastavljata, kadar ji on hoče laskaje pobožati po glavi.

»Nikar se ne bojte, gospod! Nista hudi, ne trkata. Noreli bi radi,« pravi Tinče, meneč, da ima gospod nekaj strahú pred kozami. In pozvavši ji še enkrat za seboj, gre za Marjetico, ki je tudi že odhajala.

»Lahko noč, gospod!« voši Tinče že na strmi stezici in tudi Marjetica se ozre še nazaj in mu z nežnim glasom želi enako.

»Lahko noč, — dobro spavajta oba!« odvrne jima tudi gospod in še pristavi: »Jaz bodem tu gori pri gospodu župniku. Marjetica, — ti pa le vprašaj doma, da bodeš potlej povedala, ali pojdeš z menoj?«

Potem tudi on sprekoma navkreber krene svojim potem.

Tinče se tačas spomni svoje cvetlične kitice, katero mu je bila Marjetica povila, katero pa je on tako popolnem

pozabil. Ko hoče brž stopiti po njo, zagleda veselo, kako mu jo koza Žolica nese v ozkem smrčku. In ročno ji izpuli svoj zaželeni spominek.

Kdo sta bila Tinček in Marjetica? Otroka dveh ubožnih sosedov. Tinček je imel še oba roditelja, Marjetica pa samo mater. Kot otroka sta se igrala skupaj, dokler ju ni hotelo ločiti Tinčkovo šolanje.

Kdo je bil neznani gospod? Bil je profesor srednjih šol v Ljubljani, morebiti še ne 35 let star, oženjen, a brez otrók, kar mu je zeló težko délo. Želel je imeti malo nadomestilo v kakem dobrem otroku, najraje siroti, katero bi vzredil kakor svojo. Ta želja ga je obšla bolj kot sicer, ko je gledal mično dvojico. Enaka je bila želja tudi njegove blage gospe, samo, da si je želela deklice, sebi v zabavo in pozneje v pomoč. Lahko umevamo, da ji ni oporekal mož in ji ni hotel vsiliti dečka. O počitnicah sta bivala oba pri profesorjevem rojaku, gospodu župniku.

(Dalje.)

Sestra Vincencija.

(Povest. Spisal Pavel Juternik.)

I.

Šrečna je bila Slivarjeva družina. Zadovoljnost in imovitost sta bili stalno naseljeni v Slivarjevi hiši, ki je stala blizu majhnega mesta. Gospodar Slivar, mož v najlepših letih, nabral si je s pridnostjo svojih rôk in s pomočjo marljive svoje soproge v nekaterih letih lepo imetje.

Velika varčnost obeh, ki je bila po okoličih skoro na slabem glasu, polnila jima je shrambe in predale. V kratkem času sta postala, nekdanji hlapec in nekdanja dekla, imovita posestnika. Vedela sta pa tudi komu kopičiti srebrnjake in drage papirje. Bog jima je dal dva jako pridna otroka: Rezika je dopolnila že šestnajsto leto, brat Tone pa je bil dve leti mlajši. Bila sta veselje,

nada in ponos skrbnih starišev. — Toda nesreča nikdar ne miruje; brezobzirno poseza sedaj tu, sedaj tam v veselo človeško družbo. Tako je segla nena-doma tudi v srečno Slivarjevo družino.

Neko pomlad, ko je sneg jemal slovo, prala je Slivarica perilo na potoku. Lahko bi si najela kako ženo, da bi ji pomagala, a bila je prevarčna in kar razhudila se je, ako ji je kdo svetoval, naj pazi boljše na svoje zdravje in si prihrani nekaj moči za starost. Danes pa ji je škodila prevelika varčnost. Žena je hitela in se trudila, da ji je kapal pot raz čelo; h krati pa je pihal tako silen veter, da se je šibilo močno drevje.

Takoj drugi dan jo je priklenil hud prehlad na bolniško posteljo, katere cele štiri tedne ni mogla zapustiti. Ko je pa nekoliko okrevala, hitela je brž zopet na delo, da dohiti, kar je zamudila. A bolezen je ni popolnoma pustila. Kašelj jo je mučil, in čestokrat je tožila, da jo boli v prsih. Soprog in drugi so ji svetovali, naj išče zdravnikove pomoči, a ona je trdila, da so domača zdravila veliko boljša, kakor vsi učeni sveti vseh zdravnikov, ki vrhu tega v kratkem poberó še mnogo denarja. Slivarica res ni iskala zdravnika, a tudi bolezen se ni hotela ločiti.

Meseca majnika je šla v gozd nabirat suhljadi. Ko hodi po gozdu, prevlečejo nebo temni oblaki. Žena se podviza domov, da bi je ne dohitela ploha. Težak koš si zadene na rame, in na glavo naloži precejšnjo butaro. Tako obremenjena hiti proti domu, kar le more; toda suha danes ni prišla domov. Med potjo jo zasači nevihta, dež se ulije, kakor bi se odprle vse zatvornice neba, in Slivarica, vsa upehana in potna, je kmalu premočena do kože.

Nevarna bolezen jo je položila na bolniško posteljo. V nekih tednih jo je

otel zdravnik smrtne nevarnosti, a zastarana bolezen, ki se je sedaj s hujšo silo obnovila, ni je hotela več ostaviti. Zdravnik je žalostnemu možu le odkimal in mu dajal malo upanja. In uganil je. Bolnica je vidno hiralá; legla je na posteljo, katere ni več zapustila. Niti domača, niti umetna zdravila ji niso pomagala. Ko je Rezika obhajala svoj godovni dan, pokopali so ji mater. Bridko sta jokala otroka po ljubljeni materi, in oče je bil ves potrť in obupan. Kesal se je, da ni že preje poslal zdravnika k ženi, ko bolezen ni bila še tako ukoreninjena; a zamujena ura se ne vrne. Nič se mu ni ljubilo niti delati, niti jesti. Reziko je že skrbelo, da bi utegnila izgubiti še očeta. Zato je siloma prikriovala očetu vso žalost in marljivo opravljala vsa gospodinjska dela.

Čas, ki zaceli vse rane, ozdravil je tudi Slivarju bolno srce. Otroka sta mu delala s pridnostjo toliko veselja, da je sčasoma pozabil nesrečo, ki ga je zadela. Videč, kako izvrstno gospodinja mladoletna hči, in kako je v hiši in zunaj nje vedno vse v redu, ni mu bilo mar iskati si nove družice. Saj je bil pa tudi sam že priletel, in Tone je precej dorasel in mnogo obetal. Tako je bilo torej! Vdovec Slivar je sklenil ostati vdovec do smrti; in vsi sosodje so rekli, da ima mož prav.

A človek obrača, Bog pa obrne.

Česar ni nihče pričakoval, sam Slivar ne, to se je zgodilo: vdovec se je oženil, in to že prvi predpust po smrti rajne žene.

To se je pa tako zgodilo:

O svetih treh kraljih je bilo, ko je stopal naš možak iz cerkve proti domu. Pot ga je vodila mimo loterije. Nekdaj, ko je bil še hlapec, zahajal je čestokrat v to hišo, nadejajoč se, da ga išče sreča, da bo kar z nagla obogatel in dal slovo

tlačanskemu stanu. Pozneje pa, ko sta se vzela s pokojnico, odvadil se je te hoje, ker mu ona nikakor ni dovolila, da bi znašal trdo prislužene krajcarje v tuje hiše, in ker je tudi sam uvidel, da »loterija je goljufija«. In Slivar se ni kesal, da je poslušal ženo. Kmalu je uvidel, da so pridne roke in božji blagoslov najboljša loterija.

Danes pa mu je neka tajna moč zopet obrnila oči na razobešene deske. Kar odrevenel je mož, ko je zagledal na deski listek z napisom »Terno!« Stopil je bliže ter zopet in zopet prečital srečonosne rudeče številke.

V tem mu prisopiha nasproti sključena mestna beračica, ki že od daleč kliče: »Terno! Terno! Kaj ne da, Slivar, to je pa nekaj! A kaj, ko moja ni!«

»Čegava pa je, ali veš?« vpraša mož zamišljen.

»Marinova Urša je bila tako srečna, da jo je potegnila. Ta ima pač večjo srečo kakor pamet! Kaj ne da?«

Slivar ji ne pritrди, temveč na tihem izgovarja ime osrečene žene. Beračica ga porogljivo pogleda in smejoč se odide.

Kmalu izgine tudi mož izpred tako važne deske.

Marinova Urša je bila dobro znana po vsej okolici. Živela je kot zasebnica v mestu. Nekdaj je bila dekla, pozneje je pustila službo in delala le sem in tje kot najemnica. Posebno pridna pa ni bila nikoli, zato je bil glas o njej jako slab. Bila je razupita, da stavi strastno v loterijo, in marljivo obiskuje one hiše, kjer se ceno prodajejo vsakovrstne žgane pijače. Sedaj, ko je dobila v loteriji nad devetsto goldinarjev, zavidala ji je cela soseska, in vse vprek je ugibalo, kako bode porabila toliko denarja. Nekateri so mislili, da si bode kupila hišo in da bode oženila sina Šte-

fana, ki je izpolnil že dvajseto leto, drugi pa so trdili, da ta denar ne bode imel blagoslova, in da ga bode Urša kmalu znosila tje, kjer ga je dobila.

Urša je imela pri sebi sina Štefana, ki je bil pa materi jako malo, ali celó nič podoben. Bil je jako blag mladenič. Sreča njegova je bila, da je bil zeló boječ, da ni zahajal rad v družčine, najmanj pa med poredne svoje sovrstnike. In kakor je vsa okolica grajala njegovo mater, tako je hvalila njega. Gospodarji so ga radi jemali na delo, ker je bil priden in zvest delavec. Nad vse vzgledna pa je bila njegova bogoljubnost: tako pobožnega mladeniča ni imelo skoro celo mesto. Ljudje se niso mogli načuditi, da more imeti tako slaba mati tako izvrstnega sina. Marsikatera meščanka bi ga izvestno rada zamenjala s svojim razposajenim sinom. Dasi so ga oholi mestni otroci zaničevali in zbadali, češ, da nima očeta, vendar so njih matere prav njega stavile njim v vzgled in ga branile.

Čitatelj je že opazil, da je imel Slivar precej tistega duha v sebi, ki ga zovemo lakomnost. Bodisi, da ga je žena tega naučila, ali da je imel že od mladih nôg nagnenje k temu, to je gotovo, da je bil mož po okolici proglašen za skopega.

Ta slaba njegova lastnost je takrat, ko je stopal od loterije domov, z vso silo vzrojila v njem; in samo to je vdovec tisti dan premišljeval, kako bi si prisvojil to lepo svoto. Najlepše bi bilo, da bi se oženil. Spomin na ljubljeno pokojnico ga je sicer motil, a pohlep je sedaj zmagal ljubezen. Vest ga je svarila, a izgovarjal se je s tem, da hiša potrebuje gospodinje, in da morata otroka dobiti mater.

Jako težko mu je šla beseda iz ust, ko je odkril hčeri in sinu svojo nakano.

Oba sta jela od strahú glasno ihteti in prositi očeta, naj ne kliče druge matere v hišo, zlasti te slaboglasne žene ne. Oče ja je tolažil, da dobita v svojo sredo blagega Štefana, ki bo izvestno polovico dela naložil na svoje rame, in našteval jima je še druge dobrote. Otroka sta se sicer stalno branila in prosila, toda stari ženin se ni dal pregovoriti.

Še tisti predpust, ki je bil nenavadno kratek, bila sta vdovec Slivar in Urša mož in žena. Ljudje so zmajevali z glavami in se povpraševali, ali se je pametnemu možu pamet zmešala. Žene,

ki so pred meseci trdile: »Prav ima, da se ne ženi!« jezile so se sedaj in ga nazivale za »tepeca«. Možje pa so se mu posmehovali in rekali: »Ta mu bode pa godla, da se bo revežu samega plesa kar v glavi vrtelo. Ko preje ni hotel imeti hlapca, bode sedaj sam hlapec. Prav mu je, skopuhu, zakaj je pa tako bedast!« Vsi pa so milovali Reziko in Toneta, ki sta dobila tako nevredno mačeho. Srečni stariši, ki imajo dobre otroke, a desetkrat srečni otroci, ki imajo vzgledne stariše! (Dalje.)

Selska slika.

(Spisal *Podgoričan.*)

Poseben del Dolenjske, ločen po visokih gorah od sosednih krajev, je Suha Krajina. Svet je podoben bližnjemu Krasu, ker ima premnogo jam in podzemskih predorov. Tu ni potokov, in tudi studencev je malo, vendar svet ni tako gol in zapuščen, kakor na Krasu. Gore pokrivajo prostrani zeleni gozdi, ravnina je pa obdelano polje s prijaznimi seli, kjer živi veseli Krajinčan življenje kmeta — trpina.

Dasi polje ni nerodovitno, vendar pridelek ne zadostuje gosto naseljenemu prebivalstvu, katero se mora izvzemši malo rokodelcev živiti edino od poljedeljstva, kajti drugih dohodkov nima Suha Krajina. Tu nimajo obrti in za-njo potrebnih snovij: vodne sile, rud in premoga; tu ni železnice in dobrih cest, kar bi pospeševalo kupčijo.

Ker nima Suha Krajina dobre zveze s svetom, ostal je narod v omiki vsaj za nekaj desetletij za drugimi sodeže-

lani. Iznajdbe: stroji, kmetijsko orodje, boljša obleka itd., priromajo v Krajino še le takrat, ko so se drugodi že popolnoma udomačile in zastarele.

Krajinčan ne vé veliko, kaj se godi po širnem svetu, ne čita časnikov, kateri so drugodi že postali živa potreba; ako pa tudi čita časnike, ne dobi jih o pravem času v roko, ker v vsej Krajini, dasi obsega pet duhovnij (Dobrepolje, Struge, Ambrus, Hinje in deloma Krka) je samo ena e. kr. pošta.

Toda, če je Krajinčan brezbrizen za ostali svet, zanima se tembolj za vse, kar se godi v njegovi ožji domovini, v Suhi Krajini. V nedeljo se izvé pri cerkvi, kaj je novega, in to se potem pripoveduje od ust do ust, da vé naposled vse, mlado in staro, tudi v najbolj skritem selu.

Poleg nedeljskih novic posluša Krajinčan tudi rad doslužene vojake, godce in druge znamenite može. Ti pripove-

Bolezen se ni hotela obrniti nikamor, zeló otekla noga ni obetala nič dobrega, a v srcu našega junaka, v njegovi duši pa se je premenilo marsikaj. Lahko-mišljen ni bil sicer nikdar, marveč že po svoji naravi rad resnoben; vendar je bil zeló zaverjen v svetna vsakdanja opravila; gledé na verske vaje in opravila nikakor ni bil pregoreč, dasi jih ni zaničeval. A bolezen mu je pojasnila marsikaj, na kar preje ni mislil: kaj čuda, da se je premenilo zeló njegovo mišljenje in teženje gledajočemu temno višnjevo nogo in grozno otekline, čutečemu večkrat grozno boleče sunljeje, sprehajajočemu se v duhu mimo mrtvaških križev na pokopališču!

Neko popoldne se je gospod župnik mudil dolgo pri bolniku. Drugo jutro pride sam »z Bogom«. Ljudij je privrelo mnogo. Po opravi so govorili ljudje različno. Nekateri so dejali: »Škoda ga bode, pošten mladenič je bil.« Drugi so se oglašali: »Bog ga je kažnjeval: pravili so, da ni maral nič za duhovski

stan«, — tretji še drugače. Tako sodijo ljudje . . . .

Ko pride isto dopoldne oče k bolnemu sinu in pristopi k postelji, stegne bolnik svoje roke, potegne očeta še bliže, dvigne se urno in objame moža, kakor bi ga gnala nevidna moč. »Oh, oče, kako rad me ima Bog, in jaz tega nisem vedel.« Možu se uderó zopet solze. Saj je danes že mnogo jokal; sinova ljubezen ga sedaj še bolj omehči, kakor ogenj vosek. Ko se pomirita oba, nadaljuje sin:

»Oče, ako premagam bolezen, znal bodem živeti, moj sklep je storjen. Ako pa umrjem — — oče — oh, le od vas se težko ločim, in vem, da tudi vi od mene. Kaj ne, da mi odpuščate vsako nepokorščino, vsako žaljenje?«

Za odgovor je tudi oče objel sina. Imela sta se zeló zeló rada — oče in sin.

Ali naj dobrotno nebo raztrga to dragoceno vez ljubezni? Ali naj utrga cvetko, ki je tako redka na tej ubogi zemlji?

(Dalje.)

Sestra Vincencija.

(Povest. Spisal Pavel Juternik.)

(Dalje.)

Marinova Urša je postala torej Slivarica, in Štefan je postal polubrat Reziki in Tonetu.

Sprva je kazalo vse prav dobro, a žalibog, ne dolgo. Slivarica je ostala stara Urša — stara loteristovka, stara pijanka. Možu to ni bilo všeč, in dva meseca po poroki je bil prvi pretep v hiši. Odslej je šlo vse navskriž, vse rakovo pot, da se ljudje niso mogli dovolj načuditi tej hitri izpremembi. Dan za

dnevom je bil polom pri Slivarju in jok se je razlegal po okolici, da so ljudje skupaj vreli.

Prava mati ostane prava, in pisana mati ostane pisana, naj se še tako briše. Čudno bi bilo, da bi se to pri Slivarju ne uresničilo. Pa se je tudi; še prekmalu.

Urša že od nekdaj, ko so jej bili vsi Slivarji še deveta briga, ni bila posebno prijazna niti Reziki niti Tonetu. Da sta

se je branila, vedela je že davno, in da sta se pri svatovščini, ko je bilo vse veselo, vpričo gostov jokala, to ji je pa bilo že zeló preveč.

V začetku je še potrpehla ž njima; a srd v njej se je tem bolj nabiral. Po prvem prepirih v hiši pa se je pokazala takoj v pravi podobi. Morala sta opravljati težka dela od ranega jutra do večera. Hrano sta imela pičlo in slabo, posteljo trdo, da sta skoro bolj utrujena vstajala, kakor legala spat. Za vse veliko potrpljenje in pridnost pa sta slišala le jezne in karajoče besede. Uboga trpina sta bila vsa potrta, brez tolažbe in upanja, da bode kdaj bolje. Oče se je po mnogih prepirih s soprogo ves izpremenil. Govoril je jako malo, ker je bila njegova beseda ničevna, otrokoma se je kazal tako hladnega, kakor bi ne bila njegova. Le Štefan je imel usmiljenje s polusestro in polubratom. Čestokrat je prosil mater, naj ne dela tako grdo ž njima; žalibog, da so bile vse prošnje bob v steno. Kadar ja je hotela mačeha pretepsti, postavil se je Štefan v bran in trpel namestu njiju nezaslužene udarce. Vse to je zvezalo njih srca v nerazrušljivo prijateljstvo.

Tako je bilo v Slivarjevi hiši do jeseni. O svetem Mihelu pokliče Rezična njena botra k sebi in jej pové, da je bila pred nekaterimi dnevi v glavnem mestu. Obiskala je sestro pokojne Slivarice in ji naznanila vse, kar se sedaj pri Slivarju godi. Slišavši, kakšna je mačeha, naročila je, naj prideta oba otroka k njej, da bode ona poslej zanja skrbela.

Drugi dan po večerji pové hči očetu, da pojdetaj z bratom po svetu službe iskat. Mučna tišina nastane po njenih besedah. Očeta te besede niso premalo presenetile, in tudi mačeha je osupnila. Da bi zakrila svojo zadrego, vstala

je izza mize in jezno bentila: »Le idita, kamor hočeta! Bodeta vsaj izkusila, kako se kruh služi. Doslej še itak nista nič hudega izkusila. Iskala bodeta še oba domačega praga, a vprašala bodeta preje, ako ga smeta prestopiti. Le idita, čim preje, tem bolje!«

To izrekši stopi iz sobe in jezno zaloputne vrata za seboj. Očetu se je iz prva videlo na obrazu, da je hotel ugovarjati; toda premislil se je in malomarno rekel: »Le idita, jaz vama ne branim. Bodeta vsaj zvedela, kaj je hudo na svetu!« Iz njegovega obnašanja se je lahko uvidelo, da ni govoril tako, kakor je mislil, da je nerad pustil otroka od sebe. Pa mislil si je, dolgo gotovo ne bodeta izostala, ker se jima bode tožilo po domu; mačeha pa se bode v prihodnje bolj brzdala in se lepše vèdla ž njima, boječ se, da ju zopet ne odpodi od hiše.

Štefana pa je zeló prestrašila novica, da odideta. Ko sta se drugi dan poslovila od njega, jokali so vsi trije.

Rezična in Tone sta prišla v mesto k teti, ki je bila njunega dohoda zeló vesela.

II.

Deset let je prešlo.

I oče i mačeha sta se varala, mislé, da se otroka čez nekaj dnij zopet vrnetaj domov. Predobro se jima je godilo pri teti, da bi si želela priti zopet v roke pisani materi.

Tone je dobil službo v neki prodajalnici in se kmalu izučil za trgovskega pomočnika. Zapustil je potem mesto in šel še boljše službe iskat. Spričevalo vzgledne pridnosti in zvestobe mu je dalo izvrstno službo. V nekoliko letih si je nabral precejšnjo svoto denarja; vesel je mogel zreti v bodočnost.

Rezična je ostala dve leti pri teti. Podpirala jo je v raznih delih in ji bila v

dolgotrajni mučni bolezní zvesta strežnica. Predno je umrla blaga dobrotnica, razdelila je svoje imetje Reziki, Tonetu in dobrodelnim napravam. Toda deklici se je postrežba bolnikov tako priljubila, da je razdala nekaj imetja ubožcem, z drugim delom je vstopila v družbo usmiljenih sester; dobila je ime Vincencija. Takrat je pisala domov, kakor že nekaterekrat preje. Odgovora ni dobila.

Sploh je le malo vedela o domu. Še le čez deset let je dobila slučajno natančnejših poročil o njem. Neki bolnik, njen rojak, kateremu je stregla, pripovedoval ji je mnogo žalostnega o njenem domu. Pravil je, da so vedni prepiri v Slivarjevi hiši provzročili ločitev moža od žene. Mačeha ni opustila pijančevanja. Ko je zapravila vse svoje imetje, jela je možu jemati, a ta jo je opazil in ji vse zaprl. Nekega poletnega dne pred leti je izginila iz tamošnje okolice, in odslej je ni nihče več videl in o njej ničesar slišal. Štefan je ostal pri očetu in mu je na stara leta tako rekoč desna roka. Sedaj stanujeta oba v domači hiši; oče je priden tkalec, Štefan pa hodi še vedno k sosedom delat.

Bridko je ihtela mlada usmiljenka, slišavši toliko žalostnih novic o svojem domu in o dragem očetu. Takoj je pisala pismo bratu Tonetu in ga prosila, naj se vrne domov in pomaga nesrečnemu očetu.

Nekoliko dnij pozneje dobi sestra Vincencija povelje od svoje prednice, naj gre po deželi nabirat milodarov za bolnišnico. Na tem potovanju pride tudi v svoje rojstveno mesto. Vesela porabi ugodno priliko in obiše svojega očeta. S strahom prestopi domači prag. V sobi zagleda žalosten prizor. Tema, kakoršne je vajena v bolnišnici, vsprejme jo v svojo sredo. Vse je tiho, le ura tiktaka enakomerno na steni. Že se hoče nazaj

v vežo pomakniti, ko jo nekak šum v sobinem kotu zadrži. Tiho pristopi in na postelji ugleda spečega bolnika. V velem, bledem obrazu spozna takoj svojega očeta. Solza se ji utrne iz očí, roke sklene na prsi, milo pogleda kvišku in bolestno vzdihne: »O Bog! Moj oče v taki revščini!« Zgrudi se poleg postelje in bolestno zaplaka.

Bolnik se prebudi. Obrnivši se zagleda poleg sebe tujo, neznano ženo v čudni opravi.

»Kaj hočeš, žena, tu poleg mene?« jo nagovori.

»Stregla vam hodem in molila za vas«, odgovori usmiljenka ter siloma zatre solze v očeh.

Oče upre oči v njo in jo zre nekaj časa nepremakljivo; kar naenkrat pa se dvigne, pograbi krčevito njeno roko in zakliče: »Rezika, Rezika! moja hči!«

Usmiljenka se ne more več premagovati. Žalost in veselje se borita v njenem srcu, in obe nasprotni čustvi prodreta siloma na dan. Oklene se očeta, bridko zaplaka in kliče: »Oče, oh moj oče!«

Bolnik, ves prevzet od veselja, da je prišla njegova hči, omahne nazaj na posteljo in zaspi. Kmalu pa se spet prebudi in nenavadno utrjen povprašuje Reziko o njenem sedanjem življenju. Usmiljenka mu brani govoriti in mu obeta, da mu bode vse povedala, ko nekoliko okreva; a ker oče vedno le sili in prosi, pové mu hči ob kratkem, kako je sedaj in kako je srečna.

Neizmerno oveseljen po njenem pripovedovanju začne i on počasno pripovedovati zgodbe iz zadnjih preteklih let. Pravil je, da je mačeha po odhodu otrok vedno bolj zapravljala imetje po loterijah in žganjarijah. Ko pa ni ničesar več imela, izginila je pred nekoliko časom iz tega kraja; od tedaj je ni nihče več videl.

Debele solze se uderó po bolnikovih licih; kmalu pa se ojači in nadaljuje: »Rad bi vama bil pisal, a sram me je bilo, sram, da bi zvedela, kako se godi, sram, da bi pripovedoval komu, kaj naj piše, ker sam ne morem pisati. Tako smo bili nemilo ločeni — zaradi moje trme. O kako nesrečnega stori človeka pohlep! Jaz sam sem kriv tolike nesreče vama in sebi. Pa z Bogom sem se spravil danes zjutraj, svet ima po meni svarilen vzgled. Ti, Rezika, si tukaj; sedaj manjka le še Toneta. O, potem bi rad umrl. Ali je srečen Tone?«

Kako pazljivo je poslušal, ko mu je hči pripovedovala ob kratkem o Tonetu.

»O, Rezika! Gospodova roka te je pripeljala pred moje trudne oči! Oj, hvala ti, dobrotni Bog! Dobra hči, kako lep stan si si izvolila! Bodi učiteljica svojemu bratu! Jaz ne morem več popraviti. Zadnja ura mi že bije.«

Od ginenja mož omahne, moči mu odpovedó; zdí se, da bode malo zadremal. Hči kleči poleg postelje in po-božno moli.

(Konec.)

Podobice.

I. Bratovska žrtev.

Na Veliko gospojnico l. 1731 se je praznovala v samostanu v D. velika slovesnost. Mladi pater Pavel je imel ta dan svojo novo mašo. Bil je plemenite krvi in iz čislane rodovine, zato je vzbujal daleč na okrog pozornost. Od vseh krajev je hitelo nebrojno ljudstva v veliko cerkev sredi samostanskega obzidja.

Ta dan je ostal marsikom, ki je bil prisoten, v živem spominu, a najlepši je bil za patra Pavla, mladega meniha. Odkar sta mu pomrla roditelja, ni doživel veselejših trenutkov. Le to je težilo njegovo srce, da ni bilo nobenega izmed sorodnikov prisotnega.

Prišedši v svojo stanico, zamisli se mladi mož nehoté v preteklost. Misli mu uhajajo na očetov dom — bogato grajščino, kjer mu je tekla zibelka, tam se raduje dobre matere in vrlega očeta; a ko se spomni, da že počivata v grobu, izvije se mu globok vzdihljaj.

Premišljajoč svojo prošlost se ozre mladi pater na podobo, visčo na steni. Bila je podoba njegovega brata. Dolgo jo ogleduje in se še bolj zatopi v spomine. Brat — brat je drugje, a je tudi drugačen po srcu in po nazorih. Njegova meniška obleka je bratu groza in nespamet. In vendar je bratu prepustil svoj del, da se je mogel v glavnem mestu drago šolati. — —

* * *

Bilo je petdeset let pozneje. Takrat doide menihom cesarski ukaz, naj zapusté samostan; opat mu je bil Pavel. Na ukazu je bil podpisan Pavlov brat, hud nasprotnik samostanov, takrat guverner v G. Bolelo je opata, a prenašal je nesrečo svojo možato. — —

Na prijaznem zelenem hribu nekaj ur od samostana stoji cerkev žalostne Matere Božje. Ta kraj so si izvolili prognani redovniki, na čelu jim opat Pavel, za svoje bivališče. Vzeli so si v najem tri lesene kočice in ondi stanovali.

o bodočem njegovem stanu in svojo željo, ki ji je ostala od tega časa, naj bi bil njen prijatelj kdaj vrl duhovnik. Prav zato je žrtvovala tudi Bogu svoje zdravje namestu njega, in gori na holmeu je molila s trdnim zaupanjem, da se ji želja izpolni.

»Ali na svojo srečo nisi nikdar mislila?«

»Mislila sem, ker sem Boga zahvaljevala, da mi je dal takega očeta in tako mater, kakor sta vi in vaš gospod soproj. Na kaj drugega nisem mislila. Za to bode že Bog poskrbel in pa vi, ki me imate tako radi.« To izgovorivši poljublja roke gospoj in jih móči s solzami hvaležnosti in veselja.

Gospa tudi ne more zadrževati solz. Vroče poljubi to nedolžno bitje, katero je ljubila kot lastno dete in reče:

»Marjeta, imela sem te za dobro dete. A da imaš táko srce, tega ni-

sem vedela. Bog te blagoslovi, dete moje!«

Ko se pogovarjata nekaj dnij potem profesor in župnik o tej razmeri med Valentinom in Marjeto ter o svojih nadah zastran njiju sreče, reče župnik:

»Táko prijateljstvo je redko. Lahko je ljubiti zaradi svoje sreče; a popolnoma nesebično ljubiti, to je veliko. To dela vera. Res Marjeta vam je biser. A čudim se nič ne, ker tisti, ki more gledati globlje v srce človeško, vidi tu pa tam enako mišljenje. Gospod, rečem vam: Ženska je zmožna velikih strastij in tudi hudobij, ako zaide na slabo pot, ako je bila njena vzgoja slaba. A dobro vzgojena ženska je mnogokrat še bolj junaška v čednostih, ako ima priliko razvijati jih, nego smo mi možki. Gospod, na taki vzgoji vam častitam.« Prijatelj si stisneta roki. (Konec.)

Sestra Vincencija.

(Povest. Spisal *Pavel Juternik.*)

(Konec.)

Ez kake pol ure se bolnik prebudi.

»Kje je pa Štefan, oče? O njem še ničesar ne vem«, vpraša ga Rezika.

S težkim glasom ji odgovori: »Štefan je bil vedno pri meni, podpiral me je in mi pomagal. Rad moli in dela. On mi je stregel v boleznih in me nagovoril, da sem si dal pozvati duhovnika. Danes zjutraj, ko so me prevideli, bil je še pri meni; potem ga nisem več videl. Ne vem, kje je; gotovo pride kmalu. Rezika, ravno sedaj se mi je sanjalo o materi. Prišla je k meni in govorila z

menoj. Gotovo še živi; a kdo vé, kje. Ako jo najdeš, povej ji, da sem ji vse odpustil, naj tudi ona odpusti meni! . . . Oh, kako sem slab! Rezika, hudo je, hudo! . . .«

Mož zatisne oči; hči pa ihti in moli.

Štefan je šel zjutraj po očetovem obhajilu v gozd drv nabirat, ker je doma že vsa požgal. Navezavši si debelo butaro, koraka ž njo proti domu. Na nekem razpotju v goščavi gre mimo lesenega križa. Potreben dušne in telesne po-

moči po tolikem trudu odloži breme in poklekne. Zaupno objame les odrešenja in moli goreče. Oslabljen po tolikih skrbeh in prečutih nočeh zaspi nehoté.

Iz dolgotrajnega sladkega spanja ga prebudé še le popoldne koraki tujega človeka, gredočega todi mimo. Ko odpre Štefan oči, zagleda poleg sebe mladeniča, opravljenega v lepo, črno obleko. Izenajen in osramočen, da ga je našel tujec v takem položaju, plane kvišku, pograbi butaro in hoče oditi. Tujec pa se mu nasmehne in ga nagovori: »No, no, Štefan! Ali me ne poznaš več?«

Ta se ozré in, spoznavši Toneta, kar odreveni. Še le, ko se Tone v drugič oglasi, zedini ju prisrčen objem. Od samega veselja ne vesta, kaj bi govorila. Se le, ko se jima srci nekoliko umirita, jameta drug drugemu pripovedovati zgodbe preteklih let.

Tone pové, da se kot trgovski pomočnik vrača na poziv sestre Rezike, da se bo stalno naselil doma in podpiral onemoglega očeta, ker nima praznih rók. A takoj mu pové Štefan, da leži oče na smrtni postelji, ako se ni že danes preselil na boljši svet. Hitro pospešita korake, da najdeta bolnika še živega.

Domov prišedši zagledata usmiljenko klečečo poleg postelje, očeta pa nezavestnega. Takoj se spoznajo vsi trije. Obljé jih solze — veselja in žalosti h krati. Sestra jima naznani, da oče umira. Glasno ihtenje se sliši po sobi. V tem pa se oče prebudi. Ves vzradoščen pristopi Tone in ga vpraša, ali še pozna svojega sina? Bolnikov obraz se razvedri, in sladak nasmeh mu zaigra okrog usten. Nekoliko pokima in dá vsem trem roko. Z velikim naporom spravi zadnje slabe glasove iz sebe: »Otroci, odpustite . . . Bog vas blagoslovi . . . Molite za-me . . . !

Glas mu zastane, nasloni se na hčerino roko in polagoma izdahne.

Bridko so žalovali otroci; a v silni bolesti jim je bila sladka tolažba srečna očetova smrt, in da so se tako nenadno združili vpričo umirajočega očeta.

Tone je napravil slovesen pogreb. Prevzel je slabo domačijo in jo vso prenovil. Dobil je pridno in blago ženo. V kratkem je bila Slivarjeva hiša izmed najlepših in najimovitejših v okolici. Štefan pa, katerega so Tonetovi otroci nazivali strijca, bil je polubratu vrl tovariš v gospodarstvu.

Rezika — sestra Vincencija — se je vrnila na svoje mesto in marljivo izvrševala delo svojega poklica.

Bila je prva zima po Slivarjevi smrti. Nekega silno mrzlega dné je stopala sestra Vincencija proti glavnemu mestu. Podvizala se je, ker je legal mrak na zemljo, in jo je zeblo, da se je vsa tresla.

Prišedši skoro do mesta, zagleda ob poti v snegu ležečo beračico. Hitro steče do bližnje hiše in prosi, naj ponesó ponesrečeno ženo v bolnišnico. Kmalu leži bolnica v gorki postelji med drugimi bolniki. Zdravnik se izjavi o njej, da sta jo mraz in glad spravila na rob groba, in da bo žena težko zopet ozdravela. Sestra Vincencija ji streže celo noč in se trudi, da bi jo vsaj toliko ovestila, da bi jo mogli prevideti. Proti jutru odpre bolnica oči in čudno pogleda okrog sebe. Vincencija pristopi in jo vpraša, kaj želi.

»Kje pa sem?« vpraša žena.

»Na varnem kraju, v bolnišnici!« odgovori sestra. »Ali vam je hudo?«

»Hudo mi je, zeló hudo!« jekne neznanca in se obrne v stran.

»Ali vam pokličem duhovnika, da vas previdijo?«

Bolnica jo debelo pogleda, obraz se ji zmrači in na ves glas zakriči: »Ne maram, ne maram! Za-me ni več pomoči; pogubljena sem!«

»Niste še pogubljeni, saj vas Bog ljubi; zaupajte vanj!« tolaži usmiljenka vsa prestrašena, videč tako bolnico v smrtni nevarnosti.

»Ne, ne!« vikne zopet žena. »Mene je zapustil Bog, ker sem jaz njega. Velika grešnica sem, tatica, pijanka. Otroke sem zapodila od doma, moža sem zapustila . . . Jaz sem . . .« Več ne more govoriti.

Sestra Vincencija jo posluša s strahom, in ko žena zaspi, spozna — svojo mačeho. Bolesten vzdih se ji izvije iz prs in milo zaplaka.

Ko se bolnica predrami in je nenavadno mirna, začne se Vincencija prijazno ž njo pogovarjati in navajati govor na svoj dom. Pripoveduje ji, kako je miloščino nabiraje hodila okrog in našla na potovanju bolnega moža, katerega je žena zapustila, katero je potem povesodi iskal, a ne našel. Mož je umrl srečno v njenih rokah. Umirajoč je videl še sina in hčer, katera sta celih deset let živela na tujem. Srčno se je oveselil oče, videč svoja otroka osrečena in preskrbljena za časno in večno življenje.

Bolnica vsa izpremenjena in nemirna po teh besedah preseka govor Vincenciji in vpraša: »Ali ni imel ta oče dveh sinov? Ali ni bil tudi drugi sin navzoč pri smrti očetovi?«

»Da, da!« pritrudi usmiljenka. »Tudi drugi sin, Štefan, je bil pri očetu, a ta je polubrat prejšnjih dveh otrok. Oče ga je zelo hvalil, ker ga je podpiral v bolezni osamelega in zapuščenega in ga ni zapustil v najhujših stiskah.«

»Oh, oh!« vzihne natihoma mačeha. »Moj Štefan je pri njem; moj mož je srečno umrl. Bog, usmili se me!«

Ko vidi sestra Vincencija, kaj je učinilo njeno pripovedovanje, nadaljuje: »In kako lepo je govoril umirajoči mož o ubegli svoji ženi! Vse jej je odpustil in prosil mene, naj to sporočim zgubljeni soprogi, ako jo kdaj najdem. Želel si je le še to, da bi mu tudi ona vse iz srca odpustila.«

Bolnica se obrne v stran, da bi skrila solze, ki so se ji udrele po velih licih. Vincencija pa takoj srčno vpraša: »»Zakaj pa jokate?««

»Ker sem tako srečna«, ji odgovori.

Obe molčita in na tihem ihtita.

Čez nekaj časa se oglasi žena z nova: »Kaj pa je s Štefanom sedaj in ž nje-govim polubratom?«

»Drugi sin Tone gospodari pridno doma, Štefan pa mu je v zvestega tovariša in pomočnika v gospodarstvu.«

»Kje pa je hči? Gotovo tudi doma.«

Usmiljenka se stresne, glasno zaihti, oklene se matere in zakliče: »»Jaz sem Rezika, vaša hči!««

Bolnica jo čudeč se pogleda. Vsa prestrašena in onemogla vzdihne: »Moj Bog, in jaz sem tukaj! Usmiljenje! Usmiljenje!«

Onesvesti se.

Boječ se, da ji mati prehitro umrje, steče hči iskat poslednje pomoči. Zdravnik naznani, da ni nobenega upanja več za zdravje, da se bliža zadnja ura.

Sestra Vincencija in duhovnik molita poleg postelje, da se bolnica vsaj toliko zavé, da sprejme svete zakramente. Še le čez dolgo časa se jima izpolni želja. Mačeha se izpové in sprejme sveto popotnico. Na to še nekoliko govori s hčerjo in jo prosi odpuščanja; kmalu potem pa utolažena in udana v božjo voljo mirno zaspi v Gospodu.

Usmiljenka je naznanila bratoma veselo in tožno vest o smrti materini. Došla sta v mesto skazat pokojnici po-

slednjo čast. Dasi sta žalovala po mrtvi materi, vendar sta se tudi srčno veselila, da sta še enkrat videla mater, o kateri sta vedno mislila, da že davno

počiva na tujem v hladni zemlji. Tolažljiva jima je bila misel, da je srečno umrla in da se kdaj srečno snidejo nad zvezdami.

Selska slika.

(Spisal *Podgoričan.*)

(Dalje.)

Poldrugi dan sem tako potoval, kakor kak nevedi-kam, pa me ustavi na cesti ‚žandar‘; razumeti se nisva mogla. Kar me začne ‚krota‘ nekaj sukati, kakor da bi me hotel v zapor peljati, pa sem si mislil: ti me že ne boš, ti pošast pošastna, in sem hotel v nasprotno stran kreniti; ali kakor da bi bil v sršenovo gnezdo dregnil, tako je renčal in pihal ter tisti kolec s pipcem na koncu, pred katerim imam pa jaz velik strah, z rame vzel in meni na prsi nastavil. Ho, ho! pa raje gremo, mislil sem si, in obrnil sem jo v tisto stran, kamor je on hotel. Čez kake dve uri prideva v vás in tam me denejo spat v temno beznico; a mislil sem si: bode že, ako bode zastonj. Prespal sem dobro tisto noč, zjutraj so mi pa dali še zajutrek in ko sem vprašal za račun, odmigali so, da nič. Dobro, mislil sem si, pa prihranim, in potisnil sem tiste krajcarčke, kar sem bil odmenil za posteljo, v žep, češ, bo za prihodnjo noč; pa vrag si ga vedi, skozi do doma sem spal, jedel in pil zastonj, akoprav sem bil denaren; ko sem bil pa s suho robo obložen, dobil sem pa le težko prenočišče. Naložé me celó na voz, k meni prisede še ‚žandar‘, da bi mi delal kratek čas in tako zdrčimo iz vasi. Kam, — takrat nisem vedel. Skrbelo me je,

ali me bodo peljali v pravi kraj, saj še jaz nisem vedel kam domov, kako li oni, ki me ne poznajo? Pa ti šmentje menda razumevajo tiste čečkarije, katerih se učé sedaj naši otroci; komaj sem jim pokazal tisti papir, ki mi ga je bil dal župan, precej so vedeli, kje sem doma. En teden sem brezplačno spal, jedel in se vozil do Lašič in vso pot sem za tiste gospode molil, ki so me tako radi imeli, da so vse za-me plačali; najbrž zato, ker so vedeli, kakšno dobroto sem storil, ko sem Mažarjem suho robo prodajal.

V Lašičah sem dejal gospodom: Sedaj pa že vem sam domov. Pa kako so zarežali nad menoj! »Ne bo nič«, so rekli, »ti bi nazaj pobegnil; ‚žandar‘ bo šel s teboj do župana, ta pa naj te potakne, kamor hoče, on naj ima na vesti, ako se s teboj kaj zgodi.«

Tako sem prišel domov s kupčije. Vsa vás me je prišla sprejet k županu, ker me toliko časa niso videli; jaz sem bil pa neizrekljivo vesel, da sem bil zopet enkrat v svojem domačem kraju, kjer poznam vse, mlado in staro. Od tistihmal ni bilo več tako slabe letine in živel sem lahko doma, ni bilo treba iti po svetu s trebuhom za kruhom.«